

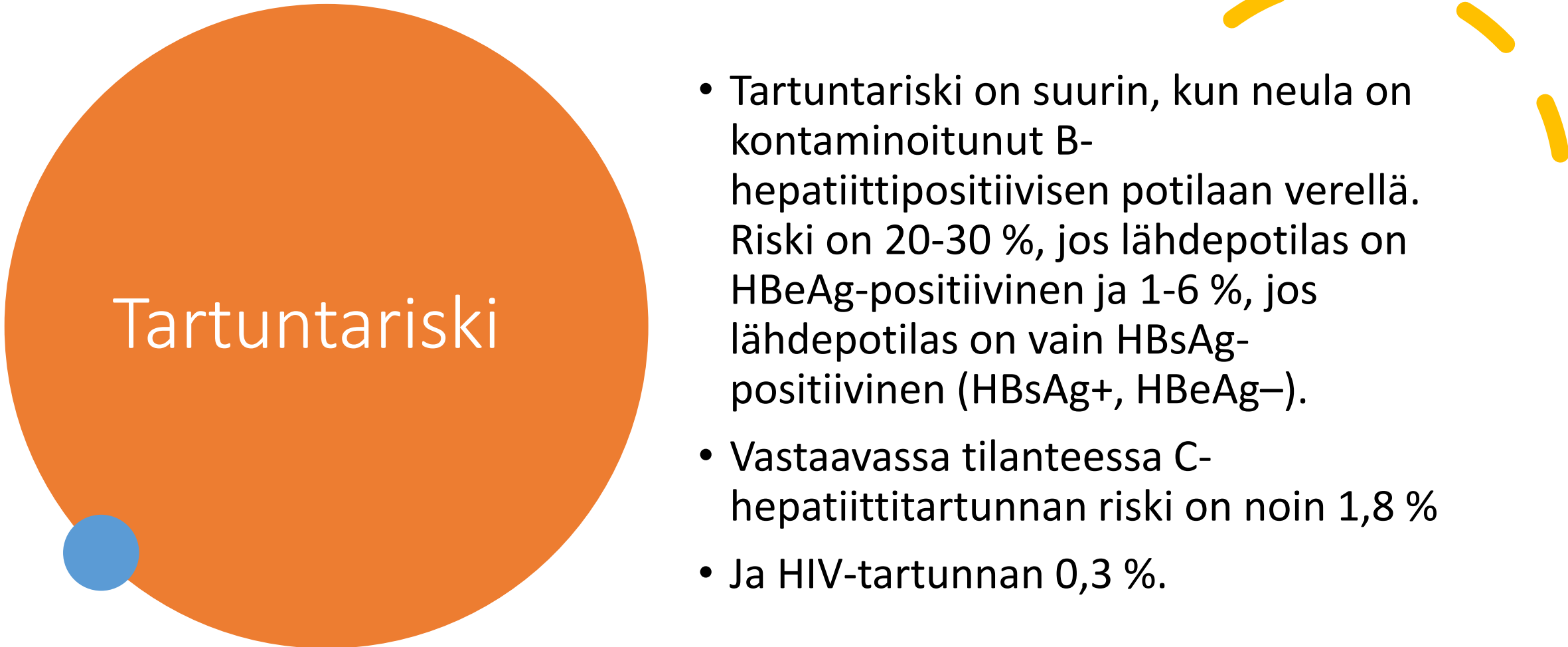
Veritapaturma

Riina Lindström

Taustaa

- Veritapaturma = verelle altistuminen, joissa veri voi aiheuttaa tartunnan työntekijälle **eli verisen neulan tai muun verisen esineen viilto tai pisto, veren joutuminen suun limakalvoille tai silmän sidekalvolle sekä veren joutumien haavaiselle tai ihottumaiselle iholle.** (Terveelle iholle joutunut veri ei aiheuta tartunnan vaaraa.)
- Veriteitse tarttuvia infektioita ovat hepatiitti B, hepatiitti C sekä HIV.
- Duodemic 2019: *Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan työntekijöille tapahtuu Suomessa päivittäin useita neulanpistotapaturmia.*

Tartuntariski

- Tartuntariski on suurin, kun neula on kontaminoitunut B-hepatiittiposiitivisen potilaan verellä. Riski on 20-30 %, jos lähdepotilas on HBeAg-positiivinen ja 1-6 %, jos lähdepotilas on vain HBsAg-positiivinen (HBsAg+, HBeAg–).
- Vastaavassa tilanteessa C-hepatiittitartunnan riski on noin 1,8 %
- Ja HIV-tartunnan 0,3 %.

Ehkäisy

- turvavälineiden käyttö, neulansuojuksen takaisin asettamisesta luopuminen, turvaneulojen ja asianmukaisten särmäisjäteastioiden käyttö. B-hepatiittitartuntoja ehkäistään terveydenhuollon työntekijöiden rokotuksin ja työperäisiä HIV-tartuntoja altistustilanteessa nopeasti aloitetulla viruslääkityksellä.
- Toimintatapojen tunteminen neulanpistotapaturman sattuessa

Toiminta
veritapaturmatilanteessa

- pisto- tai viiltoalueet puhdistetaan runsaalla juoksevalla vedellä ja heti sen jälkeen 80 prosenttisella alkoholilla (Dilitus)
- Limakalvoroiskeet huuhdellaan runsaalla juoksevalla vedellä
- Haavaa ei saa puristaa
- Alkoholahaude jätetään iholle kahdeksi minuutiksi (hauteena voi käyttää myös 80 %:sta desinfektiopyyhettä)
- Yhteys terveydenhuoltoon (työ- tai opiskeluth)
- HaiPro-ilmoitus

->
tutkimuksia
veren
lähteestä

- Veren lähteestä tutkitaan veren lähdeettä hoitavan yksikön toimesta S-HBsAg , S-HCVAb ja S-HIVAgAb.
- Mikäli lähde ei kykene antamaan suostumustaan (esimerkiksi tajuton potilas), voidaan näytteet ottaa, jos ei ole syytä olettaa, että niistä kieltäytyisi.
- Jos kieltäytyy tutkimuksista, pyritään anamneesilla selvittämään taudin kantajuuden mahdollisuus (esim. suonensisäisten huumeiden käyttö)

->
tutkimuksia
kohteesta eli
altistuneesta

- 0-näytteet
- Onko saanut B-hepatiittirokotteet
- Tarvittaessa hepatiitti-B-immunoglobuliini
- Seurantanäytteet altistuneesta työterveyshuollossa 1 kk, 3 kk ja 6 kk kuluttua altistuksesta
- Turvaseksi eli kondomin käyttö seurannan ensimmäisen kolmen kuukauden ajan, jos altistuksen lähde on HIV:n tai B-hepatiitin suhteen positiivinen tai lähteestä ei ole saatu näytteitä
- Verenluovutuskielto koko seurannan ajan